

munkájuk érdekében hosszú időre meg fogják mételyezni, belőle a hazaszeretetet, gyermeki szeretetet, emberi érzést és erkölcsi hajlandóságot gyökereitől ki fogják irtani. Szinovjenné, aki mindenáron azon volt, hogy Lunartcsarszkijt állásából kitúrja, amúgy kedvtelésből gyermekneveléssel is foglalkozott és több kongresszuson síkra szállt azon «felfedezése» mellett, hogy a gyermekeket «nacionalizálni» kell, értsd kommunizálni, azaz állami kezelésbe átvenni. «A gyermekeket — úgymond — fel kell szabadítani a család káros befolyása alól és első napjaiktól kezdve a kommunista gyermektertek és iskolák jótékony befolyása alá kell helyezni.» A bolsevista gyermekvédelem nagyra van az ő ú. n. gyermekotthonaival, amelyekről a Pravda megállapítja, hogy ezek a «mintaintézetek» valóságos tenyészhelyei a piszoknak, férgeknek, lopásoknak és a rossz táplálkozásnak. Hisz Oroszországban nemhogy kellően képesített tanerőkkel, de még csak alkalmas személyekkel sem rendelkezik már, mert azokat, akik hivatásukat komolyan vették, ellenforradalmároknak bélyegezték, állásukból elűzték s vagy besorozták vagy láb alól eltették. Ép oly siralmas az egyetemek állapota, ahova — minthogy a műveltségi cenzust eltörölték — minden 16 éves szovjetorosz beiratkozhatik. Kezdetben a hallgatók fel voltak mentve a katonai szolgálat alól, aminek természetes következménye az volt, hogy a fiatal emberek minden előképzettség híján ezrével iratkoztak be. A tanulmányokat felette megkönnyítették, viszont a tanítás szabadságát még jobban korlátozták, mint a cárizmus idejében, így pl. a történelmi és jogi tanulmányokat, mint a bolsevizmus ellenségeit, csaknem teljesen száműzték. Mivel a tanítók fizetése is nyomorúságos, a komoly tudósok teljesen visszavonultak és sinylódnak. Az orosz tudósok nyomoráról szinte hihetetlen hírek keringenek. A finn sajtó útján Gorkij Maxim nem régen kérte a világ támogatását az orosz értelmiség részére és ugyanaz juttatta meg, hogy 4—5000 orosz tudós az éhhalállal küzd. Hasonló sorsra jutottak a művészek. Glazunov, a nagy orosz zeneszerző, már nem komponál, mert nincs papírosa, amelyre a hangjegyeket vessé. Hogy ennek az egykor hatalmas államnak lezüllesztésében mekkora osztályrész jut a gonoszságnak, a tudatlanságnak és a jóhiszemű fanatizmusnak, azt a történetírók majd csak ezután fogják megállapítani. Mi mindenesetre örülhetünk, hogy ez az el- és leszámolás nálunk már megkezdődött. A most ismertetett «reformok» ezt Oroszországban is siettetni fogják. *kf.*

MAGYAR PÆDAGOGIAI TÁRSASÁG.

Felolvasó ülés 1921 május 21-én.

Finácz Ernő elnöklete alatt jelen voltak: Angyal Dóra, Arady Mária, Bajza Mária, Balogh Margit, Bán Aladárné, Bántó Irma, Barczán Margit, Bardócz Pál, Bardócz Samu, Benedek Margit, Brunner Agnes, Czinege Margit, Csapkovich Melánia, Cs. Csathó Berta, Cssecsinovits Elvira, Dávid Ilona, Deák Anna, Doby Ida, Eördögh Márta, Éltés Mátvás jegyző, Fekér Ilona, Felber Józsa, Fodor Etelka, Galli Cecilia, Gammel Alajos, Gervald Olga, Gömöri Sándor, Gyulai Ágost, Hajdu János, Hajós Erzsébet, Hamar Anna, Hidasi Sándor, Holecz Terézia, Hollósy Simai Emilia, Jahn Adél, Kainráth Anna, Karnay Árpád, Kákay Margit, Kecskeméty Klotild, Kemény Ferenc, Kenyeres Elemér, Kenyeres Erzsébet, Kéméndy Felicia, Kling Annus, Kolumbán István, Koncz Erzsébet, Lengyel Gyula, Martin Gyula, özv. Medveczky Gézáné, Mészöly Margit, Moyzsik Gabriella, Nagy Anna, Nagy Katalin, Nagy Mária, Nagy József Béla, Nell Ilona, Nyáry Julianna, Oláh Ilona, Petry Ilona, Polgáry Istvánné, Prochaska

Ferenc, Quint József, Radák Olga, Régl Cecilia, Sárga Ilona, Scheiring Emma, Schimmer Erzsébet, Szabó Paula, Szacsva Anna, Szedmák Margit, Székely Kálmán, Szodoray Róza, özv. Szollár Dénesné, Szöcs János, Sztankovits Edit, Tapolczay Irma, Tausz Vilma, Teveli Mihály, Tolner Ilona, Turchányi Etel, Urbán Jolán, Urik Mária, Vajda Lajos, Végh József, Vollmann János, Winkler Jolán, Winkler Paula, Zambra Alajos, Zsengeri Samu és mások.

I. *Fináczy Ernő* elnök üdvözölte a megjelenteket s Jókai Mór szobrának leleplezése alkalmából a következő beszéddel nyitotta meg az ülést:

Tisztelt Társaság! Épen ebben az órában, mikor itt egybeültünk, hullott le a lepel egy nagy magyar írónak, Jókai Mórnak a szobráról. El nem hárítható akadályok miatt lehetetlen volt mai ülésünket elhalasztanunk és személy szerint jelen lennünk az ünnepen. De gondolatban és érzelemben mi is ott vagyunk, mint Nagy-magyarországnak minden hű és igaz fia. Különösen nekünk, az ifjú nemzedék nevelőinek van okunk Jókai Mórt ünnepelnünk, mert alig van még egy oly magyar író, akitől a magyar ifjúság immár hét évtizeden át annyi lángoló hazaszeretetet, annyi nemzeti érzést, annyi magyar történetet, földrajzot és néprajzot, annyi magyar életismeretet tanult volna, mint őtőle. Talán mindannyian, kik itt vagyunk, ifjú korunkban vele lelkesedtünk a török világ nyomorúságai közt is fényesen tündöklő magyar vitézségért, vele és általa buzdultunk fel Erdély aranykorán, nagy szabadsághőseinknek felemelő példáin, vele éltük át a Rákócziak korát, a szatmári békét, Mária Terézia anyai uralmát; ő mutatta meg nekünk azt a nagy politikai erőt, mely az elnyomatás korszakaiban passzív ellenállásunk virtuóz gyakorlásából fakadt és oly sokszor nemzetmentőnek bizonyult; ő vitt el bennünket képzelete szárnyain az úttörő szegény magyar írók és művészek korába, kik véres verejétkkel munkálták a rögös talajt egy eljövendő megértőbb nemzedék számára; vele éltük át a nagy reformkorszak dicső negyedszázadát, majd nemzeti függetlenségünkért vívott élet-halálharcunkat; vele keltünk át külfországból a haza hívó szavára: hihetetlen viszontagságok közt a Kárpátok hegyláncain, az ő mesteri tolla varázsolta elénk Budavárt és Isaszeget, az aradi gyásznapokat, a forradalom Tyrtausának tragikus halálát, a zsarnokság korának gyötrelmeit; vele éreztük át a magyar föld csodatevő átalakító erejét; vele látogattuk meg képzeletben magyar hazánk hegyeit és völgyeit, a drávamelléki őserengeteget, a Hanság rejtélyes világát, a hullámzó és a rianásos Balatont, Székelyország tündérszép tájait, Máramaros vadregényes bérceit, az Alduna fenséges hegyóriásait és zuhatagait; az ő kalauzolása mellett ismertük meg az essedi lápnak és a Hortobágnak jellemzetes állat- és növényvilágát, a nagy magyar Alföld délibábos rónáit, hullámzó kalásztengerét és a majd csendesen kanyargó, majd fékevesztetten rohanó Tiszát. Mennyi honismertetés, mennyi hazafias tanulás! S mily tipikus magyar alakok, kik ezt a világot megnépesítik! Mily kincseshányója a magyar gondolatnak és érzelemnek! Valóban, leginkább Jókai regényeiből merítette egész újabbkori középsztályunk nemzeti ideáljait, s ez a mérhetetlen szolgálat, melyet az író a fiatalságnak illetően közvetett nevelése által tett, bizvást elfeledtetheti velünk azokat a szárnyaló képzelete feltar-

tóztathatlan lendületéből eredő fogyatkozásokat, melyeket soha senki se tagadott (legkevésbé maga az író), de amelyeket egy túlszigorú kritika egyoldalúan kiemelt. Ma, amikor nemzeti gyászunk súlya alatt nyögünk, már csak Jókai Mór nagy erényeit szabad meglátnunk, melyek vigasztalást, bizakodást, reményt keltenek elborult lelkünkben, s amelyek neki, mint az ifjú nemzedék nevelőjének is maradandó helyet juttatnak legjobbjaink Pantheonjában!

II. *Bardócz Pál* előadást tartott ezzel a címmel: *Montessori nevelési rendszere és módszere.* (Foglalkoztató eszközeinek bemutatásával.) — Vázolta a kisednevelés olasz reformátorának életrajzát, ismertette a közkeletű nevelésről vallott nézeteit, a M. tervei szerint Talamon E. által felállított kisednevelő intézeteknek, a *Casa dei Bambinik*nek berendezését s a bennük folyó nevelő munkát, mely tekintettel van az önnévelésre és önművelésre, a nevelésnek élettani és társadalmi szempontjaira, de főként az egyénies nevelés elvét igyekszik minél teljesebb mértékben megvalósítani. Ismertette azokat a módszeres eljárásokat, amelyekkel M. rá akarja vezetni a gyermeket a formák megfigyelésére s amelyekkel fejleszteni kívánja a gyermeknek érzékelő képességét és értelmét, egyúttal be is mutatta azokat a különféle eszközöket, amelyeket M. e célok elérésére nagy leleményességgel kidönt. Kiemelte továbbá, mily fontos szerepet szánt M. az ő nevelési rendszerében a természetnek és művészetnek. Végül előadta, milyen fogadtatásban részesült M. rendszere külföldön, minő vélemények hangzottak el róla, mennyi lelkes apostolra talált az egész világon, s megállapította, hogy M. elveit mi magyarok is könnyű szerrel valóra válthatjuk nemcsak a szorosán vett kised-
 óvó intézetekben, hanem a kiegészítő és elemi iskoláknak alsó osztályaiban is.

III. Az elnök a Társaság nevében köszönetet mondott az előadónak értékes előadásáért és berekesztette az ülést.

Hivatalos nyugtázás.

A Magyar Pædagogiai Társaság pénztárába 1921 június 24-től szeptember 16-ig a következő befizetések történtek:

Kültagok befizetései:

1916-ra: Gombocz Z.

1917-re: Gombocz Z. Révész E. Tanács I. Sárospatak. Zimányi D.

1918-ra: Baumann J. Burgerné Krizsó E. Földes G. Gerye I. Keszthely. Gombocz Z. Grosz F. Györgyi K. Klinda K. Esztergom. Kmetykó J. Lathwesen Gy. Lázár K. Márk I. Hajdúnánás. Révész E. Tanács I. Sárospatak. Török L. Diósgyőr. Wagner J. Zimányi D.

1919-re: Babaré A. Baumann J. Burgerné Krizsó E. Császár E. Csengő N. Balassagyarmat. Czako A. Demeter V. Farkas S. Fest S. Földes G. Földváry F. Mátyásföld. Gerye I. Keszthely. Gombocz Z. Grosz F. Györgyi K. Heinrich J. Karsay J. Győr. Klinda K. Esztergom. Kmetykó J. Koch S. Nyírbátor. Kolthay A. Szeged. Kónya S. Karcag. Köblös S. Hajdú-böszörmény. Lathwesen Gy. Laurentzi V. Lázár K. Marczinkó F. Móra I. Hajdúnánás. Máté K. Dombóvár. Metzingh L. Győr. Molnár Sz. Szombathely. Nagyváthy F. Nyíregyháza. Pál E. Orosháza. Petz G. Pintér J. Posch K.

Győr. Répay D. Révész E. Ries F. Cegléd. Sassi Nagy L. Schmidt M. Szabó A. Jászberény. Szenczy Gy. Szentgotthárd. Tanács I. Sárospatak. Török L. Diósgyőr. Vadas J. Vadász E. Vikár K. Vollmann J. Wagner J. Zimányi D. Zlinszky A.

1920-ra: Antal G. Pápa. Babaré A. Babos D. Veszprém. Balthazár G. Kecskemét. Baumann J. Baranyai Gy. Szeged. Bleyer J. Bricht L. Burgerné Krizsó E. Császár E. Csengő N. Balassagyarmat. Czákó A. Demeter V. Edelstein B. Erős L. Faragó J. Pápa. Farkas S. Fest S. Földes G. Földváry F. Mátyásföld. Gergye I. Keszthely. Gombocz Z. Grosz F. Györgyi K. Heinrich J. Horváth K. Pannonhalma. Karsay J. Győr. Kastner J. (8 K). Kemonessy J. Celldömök. Klinda K. Esztergom. Klug P. Szeged. Kmetykó J. Kolthay A. Szeged. Koch S. Nyírbátor. Kónya S. Karcag. Kovács A. Nyíregyháza. Köblös S. Hajdúböszörmény. Kronstein B. Debrecen. Laczkovits J. Tóváros. Lathwesen Gy. Laurentzi V. Lázár K. Madarász L. Marczinkó F. Márk I. Hajdúnánás. Máté K. Dombóvár. Mátrai R. Székesfehérvár. Metzinger L. Győr. Mihalik S. (4 K). Molnár Sz. Szombathely. Moudry H. Nagy Gy. Pesthidegkút. Nagyváthy F. Nyíregyháza. Pastinszky J. Ujpest. Pál E. Orosháza. Petz G. Pintér J. Posch K. Győr. Özv. Radnayné Vámosy I. (4 K). Répay D. Révész E. Ries F. Cegléd. Sassi Nagy L. Schmidt M. Sereghy L. Szabó A. Jászberény. Szenczy Gy. Szentgotthárd. Tanács I. Sárospatak. Török L. Diósgyőr. Uitz M. Szeged. Vadas J. Vadász E. Vajnóczky I. Kecskemét. (2 K). Varsányi F. Eger. Vikár K. Vollmann J. Wagner J. Zimányi D.

1921-re: Antal G. Pápa. Babaré A. Babos D. Veszprém. Baranyai Gy. Szeged. Balthazár G. Kecskemét. Baumann J. Bleyer J. Bizzer J. Sopronpereszteg. B. Boér G. Bricht L. Burgerné Krizsó E. Császár E. Csengő N. Balassagyarmat. Csizsár A. Nagybózsza (2 K). Czákó A. Demeter V. Edelstein B. Erős L. Faragó J. Pápa. Farkas S. Fest S. Földes G. Földváry F. Mátyásföld. Gergye I. Keszthely. Gombocz Z. Györgyi K. Grosz F. Heinrich J. Horváth K. Pannonhalma. Karsay J. Győr. Kemonessy J. Celldömök. Klinda K. Esztergom. Klug P. Szeged. Kmetykó J. Koch S. Nyírbátor. Kolthay A. Szeged. Kovács A. Nyíregyháza. Kónya S. Karcag. Köblös S. Hajdúböszörmény. Kronstein B. Debrecen. Kürschák J. Kvassay S. Jász Kisér. Laczkovits J. Tóváros. Lathwesen Gy. Laurentzi V. Lázár K. Madarász L. Marczinkó F. Máday I. (4 K). Márk I. Hajdúnánás. Máté K. Dombóvár. Mátrai R. Székesfehérvár. Metzinger L. Győr. Mihalik S. Molnár Sz. Szombathely. Moudry H. Nagy Gy. Pesthidegkút. Nagyváthy F. Nyíregyháza. Nánay B. Debrecen. Pastinszky J. Ujpest. Pál E. Orosháza. Petz G. Posch K. Győr. Özv. Radnayné Vámosy I. (6 K). Répay D. Révész E. Ries F. Cegléd. Sassi Nagy L. Schmidt M. Sereghy L. Szabó A. Jászberény (6 K). Szenczy Gy. Szentgotthárd. Tanács I. Sárospatak. Török L. Diósgyőr. Uitz M. Szeged. Vadas J. Vadász E. Vajnóczky I. Kecskemét. Varsányi F. Eger. Vikár K. Vollmann J. Wagner J. Zimányi D. Zlinszky A.

1922-re: Bizzer J. Sopronpereszteg. Csizsár A. Nagybózsza. Grosz F. (2 K). Laczkovits J. Tóváros. Nagy S. Jánoshida. Pál E. Orosháza.

1923-ra: Csizsár A. Nagybózsza (8 K). Laczkovits J. Tóváros. Nagy S. Jánoshida. Pál E. Orosháza (6 K).

1924—25-re: Bartalus A. Laczkovits J. Tóváros. Nagy S. Jánoshida.

1926-ra: Bartalus A. Nagy S. Jánoshida.

1927-re: Nagy S. Jánoshida.

1928-ra: Nagy S. Jánoshida (6 K).

Dr. Bozóky Endre

kir. tan., áll. középisk. igazgató, pénztáros.
Budapest, II., Hunyadi János-út (azelőtt Albrecht-út) 31.